

COASTNET LIFE (LIFE17/NAT/FI/000544)

Restaurering av fågelskär i Kvarkens Natura 2000-område

Anette Bäck 10.5.2021

Projektet har fått finansiering av Europeiska Unionens LIFE-program genom projektet CoastNetLIFE. Rapportens innehåll används för planering och genomförande av skötsel- och restaureringsåtgärder för Natura 2000-området FI0800130. Författaren ansvarar för rapportens innehåll och den representerar därmed inte nödvändigtvis den Europeiska unionens åsikt. Europeiska kommissionen eller EASME är inte ansvariga för användning av materialets innehåll.

ObjektID: 5315 CoastNetLife Lintuluotojen kunnostus Merenkurkun saaristo Norrskär och 5287 CoastNetLife Lintuluotojen kunnotus Merenkukun saaristo Rönnskär.

Summary

The numerous treeless small islands and skerries in the Kvarken Archipelago make it an important area for migrating and breeding birds. The openness improves the possibilities to detect and avoid predators, especially among species that breed in colonies. Due to the land uplift, the archipelago is in constant change; open areas get vegetated and finally become a primary succession forest, while new open skerries rise from the sea and offer new suitable areas for breeding birds. This guarantees a continuum of good breeding areas, although the location of the areas will change in time due to the land uplift. Eutrophication and climate change though affects this process by leading to sea level rise and enhancing the process of open areas getting vegetated. This then again leads to a decrease in suitable open breeding areas.

In the project CoastNet LIFE, breeding areas will be restored by removal of vegetation. The project area includes islands in Norrskär and Rönnskär archipelagos, which are two important areas for breeding birds in the outer archipelago. The vegetation of the chosen islands was mapped in 2019 and similarly, breeding birds and threats in 2020. Based on the results, areas in need of restoration were chosen and actions suggested. Besides small predators, such as mink, one of the most common pressures was predation by crows. The presence of crows can be decreased by removing trees where they nest or monitor the areas for eggs. The number of crows has increased during the last decade in the outer archipelago as a result of human activities. Therefore, the project suggests removal of trees from Revet, Synnerstberget and Fletan in Norrskär archipelago, and Håggrund, Skrakagrynnan, Medelbådan, Långbådan, Pärongrynnan and Gästgivarsgrund in Rönnskär archipelago. The plan also includes removal of ravens' nests and a bird house for kestrel in Västra Norrskär.

The suggested activities will not have any negative effects on the nature values (including Natura 2000 species and habitats) of the area. The effect of the activities will be monitored with bird inventories.

The material reflects the views by the authors, and the European Commission or the CINEA is not responsible for any use that may be made of the information it contains.

Bakgrund

Kvarkens mosaikartade skärgård med dess många trädlösa små kobbar och skär är ett mycket viktigt område för både häckande och flyttande fåglar. Speciellt för häckande fåglar är dessa öppna små öar viktiga och kolonihäckande arter kan genom att häcka tätt på kobbarna tillsammans bevaka och jaga bort boplundrare såsom kråka och korp.

I Kvarken gör sig landhöjningen hela tiden påmind. Små öppna skär stiger upp och blir större, och snart blir de bevuxna av buskar och träd, samtidigt som nya kobbar stiger upp och blir de nya, öppna häckningsplatserna. På grund av klimatförändringen har dock effekten av landhöjningen minskat, och förväntas i framtiden ytterligare bli mindre. Övergödningen i sin tur gör att de öppna skären blir snabbare bevuxna, och dessa två fenomen tillsammans gör att ytan för de öppna häckningsplatserna minskar (se bild 1).

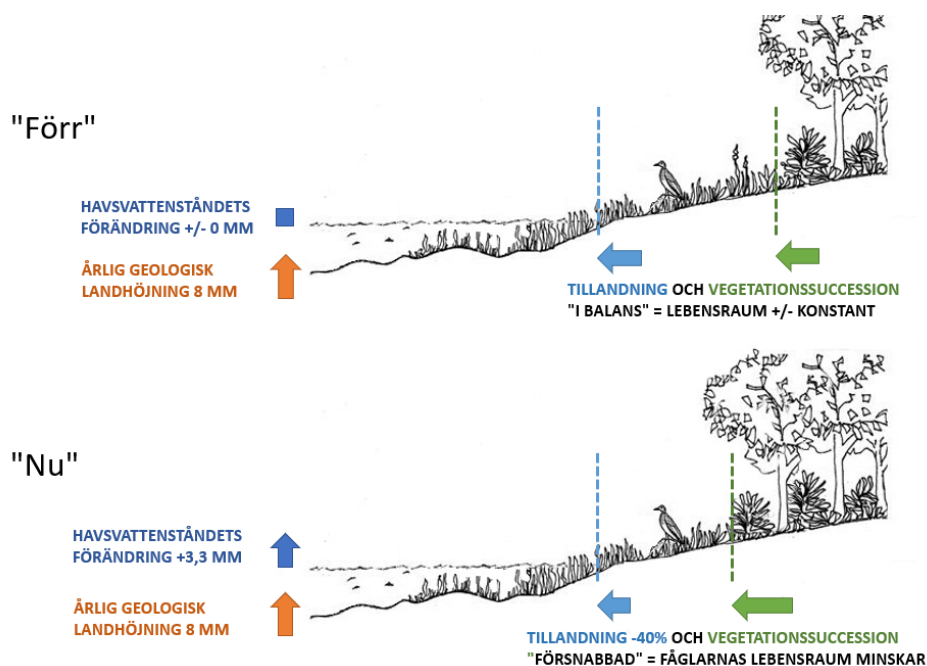

Bild 1. Effekterna av landhöjning, klimatförändring och övergödning på fåglarnas häckningsplatser.

När enstaka träd dyker upp på öppna holmar, tenderar dessa att fungera som utkikstorn för t.ex. kråka, vilka effektivt lär sig var bona finns och tömmer dessa när tillfälle ges. Ökad markvegetation ökar möjligheterna för predatorer att ta sig fram utan att bli upptäckta av fåglarna.

Målsättningen med aktiviteterna i detta projekt var att undersöka några av de viktigaste fågelskären i två områden i Kvarkens skärgårds Natura 2000-område, där man noterat en minskning i fågelpopulationerna under senare år, och om så bedöms behövs, vidta åtgärder för att minska effekterna av igenväxningen på fågelpopulationerna.

Projektområde

I bild 2 ses en översiktsbild av området samt de två delområden denna åtgärdsplan berör. Områdena ligger inom Kvarkens Natura 2000-område (FI0800130) och ägs av staten och förvaltas av Forststyrelsen. I bild 3 och 4 ses noggrannare kartor över öarna.

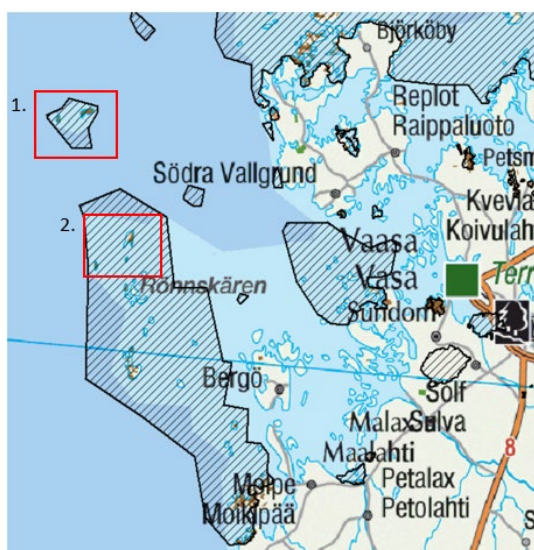

Bild 2. Översiktsbild av projektområdet

Område 1 omfattar öarna 1. Västra Norrskär, 2. Fletan, 3. Synnertsberget och 4. Revet i Norrskär skärgård.

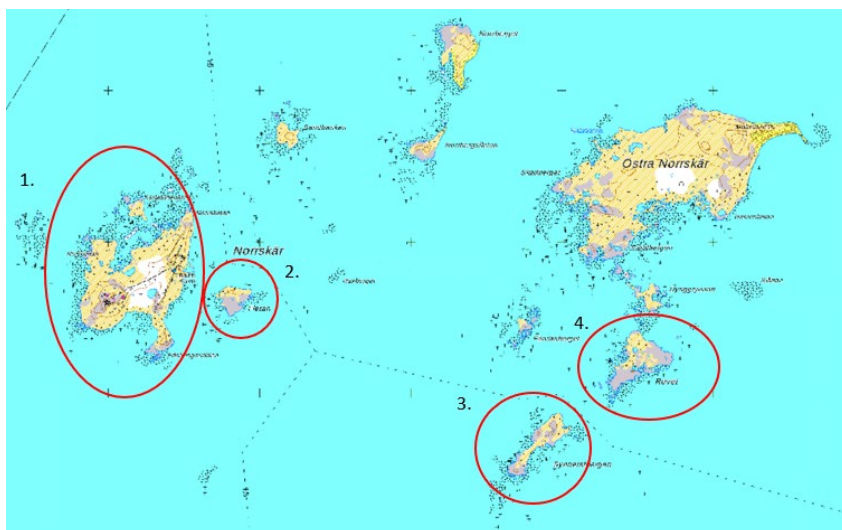

Bild 3. Karta över Norrskärs projektområde

Område 2 omfattar 1. Hagggrund, 2. Skrakagrynnan, 3. Medelbådan, 4. Lågbådan, 5. Gästgivargrund och 6. Pärongrynnan. Vid karteringarna undersöktes även Skvättan, Ljusn, Djupskäret, Lilla Maja, Stora Maja, Lilla svartbådan och Svartbådan. För de två förstnämnda var fågelsituationen bra och inga åtgärder behövs för att förbättra läget, medan de övriga var i behov av åtgärder, men inte sådana som kunde utföras inom ramarna för detta projekt (borttagning av små rovdjur). Därför har dessa inte tagits med i planen.

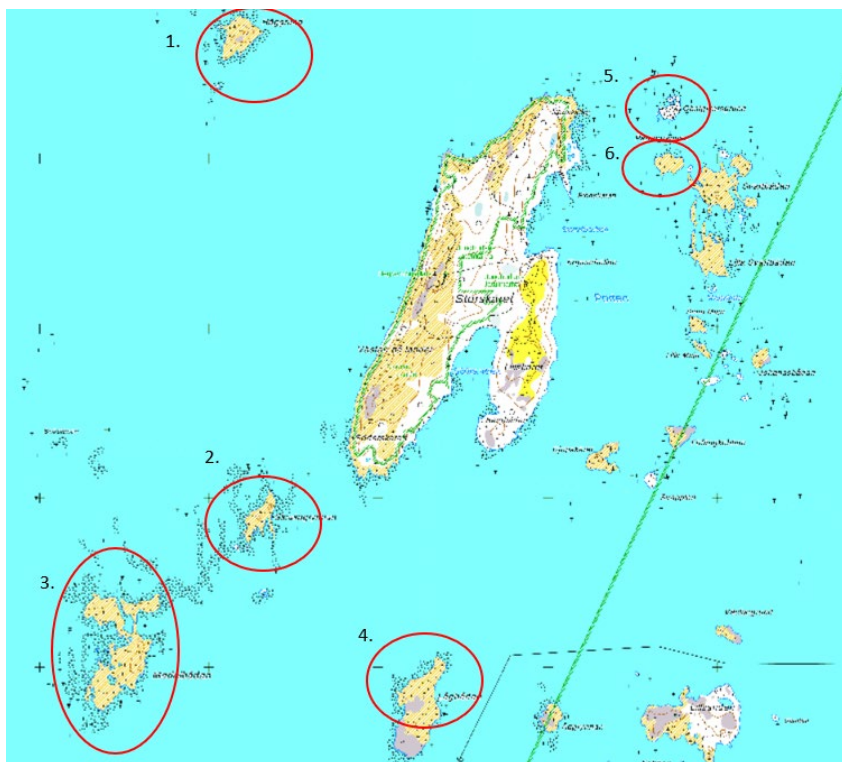

Bild 4. Karta över Rönnskärs projektområde

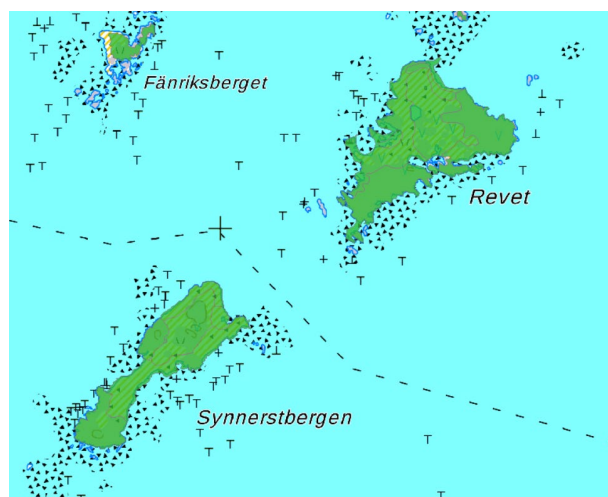
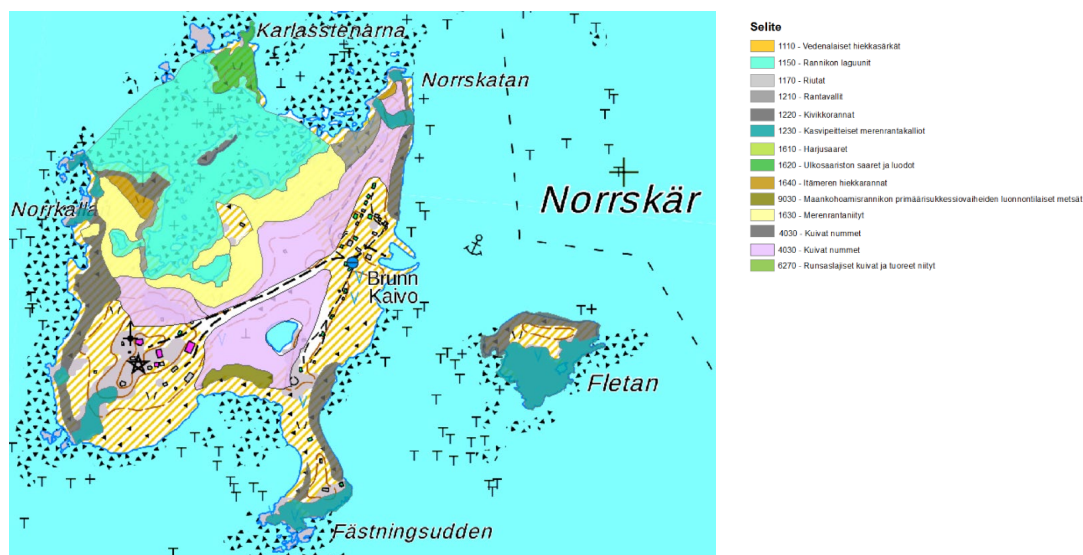
Karteringar och natur på området

Naturtypsinventeringar gjordes på områdena år 2019 för att uppdatera bilden av deras vegetation och naturtyper. Fågelinventeringar gjordes 2020 i två omgångar.

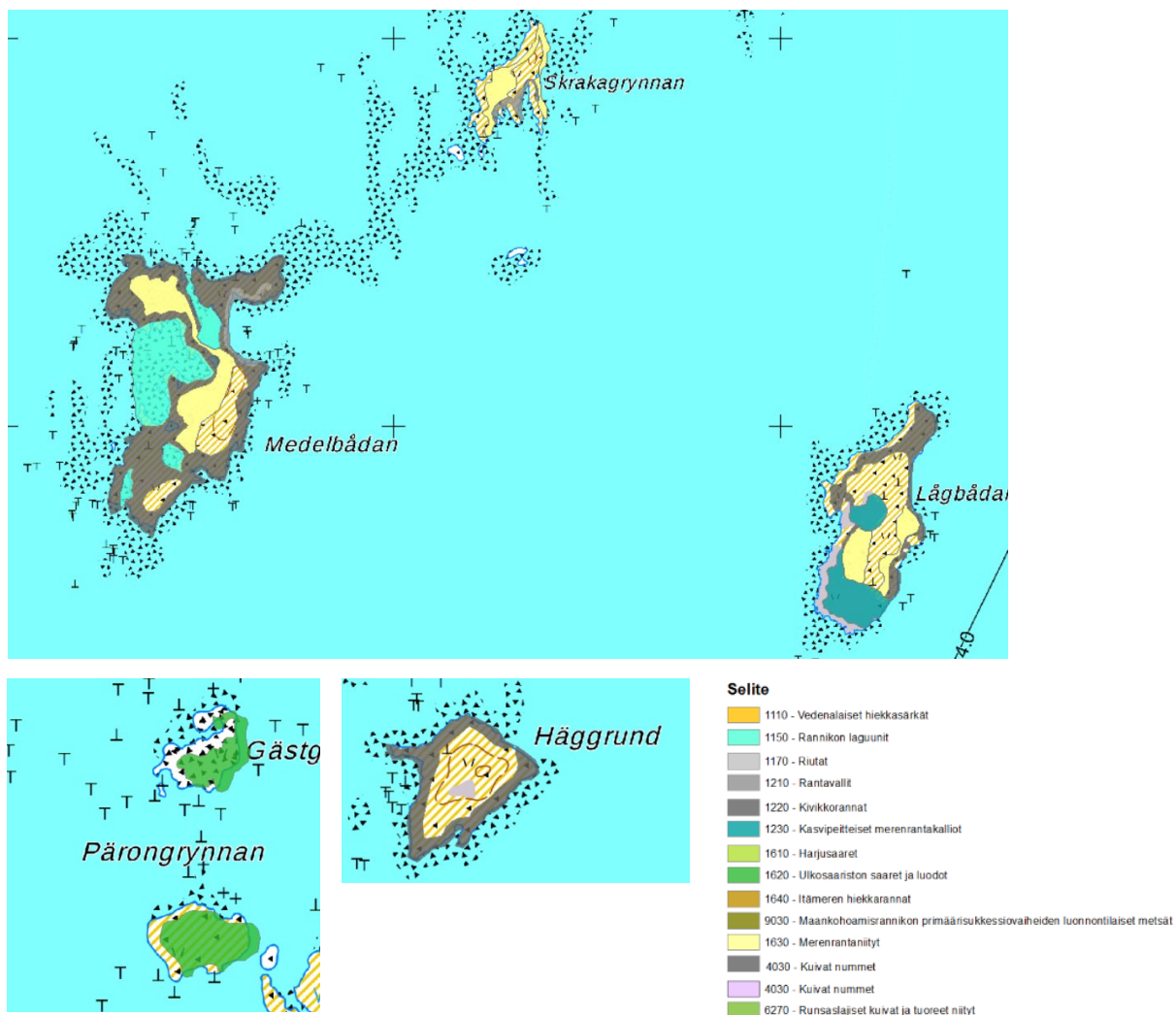
Naturtypsinventering

Naturtypsinventeringar gjordes sensommar 2019 av Carina Järvinen, Anette Bäck och Maija Haukkala. Då området sedan tidigare inventerats och fanns i SAKTI gällde detta främst en uppdatering av läget. De uppdaterade naturtypskartorna visas nedan.

Norrskär

Rönnskär

Kartering av häcknade fåglar

Kartering av häckande fåglar utfördes 17-22.5.2020 och 13-18.6.2020 av Antti Below och Erkki Virolainen (Norrskär samt största delen av Rönnskär) samt Tuija Waren och Anette Bäck (ögruppen öster om Storskär, inkluderar Pärongrynnan och Gästgivargrund som är med i åtgärdsplanen). Östra och Västra Norrskär karterades av Hannu Tikkanen, Ariel Ahlblad, Pekka Komi, Matti Rekilä ja Kari Pihlajamäki 15-16.5.2020.

Karteringarna gjordes enligt Helsingfors naturvetenskapliga centralmuseums instruktioner och huvudsakligen genom att stiga i land och gå igenom ön. Några mindre skär gjordes från båt. Resultaten är sparade i Forststyresens nationella databas för skärgårdsfåglar.

Antti Below har även samlat och jämfört data insamlat 2020 med tidigare karteringsdata och baserat åtgärdsförslag baserat på detta. Resultaten från karteringarna ses i bilaga 1 Vålräpportti 2020 laskennoista.

Åtgärdsförslag

Denna text baserar sig på rekommendationer och observationer gjorda i bilaga 1.

På några av öarna finns enstaka träd, vilka det skulle löna sig att ta bort. Predatorer, såsom kråkor, korp och havsörn, använder träden för att observera omgivningen och kan orsaka stor skada och förlust av fågelungar för de häckande fåglarna. På många av öarna fanns kråkböns i de enstaka träden och populationen av kråkor i skärgården har förstärkts kraftigt under de senaste årtiondena.

Borttagande av träd

På de flesta öar sågs kråkböns i de enstaka träd som fanns på ön och otaliga undersökningar har visat att kråkan orsakar stor skada. Kråkpopulationen har vuxit i Kvarnen under 2000-talet och torde vid sidan av andra rovdjur ha stor inverkan på produktionen. Vi rekommenderar att man tar bort träd enligt följande:

Norrskär

- Revet: rönnarna tas bort
- Västra norrskär: vresrosförekommsten vid bastun tas bort. Korpens bo borde tas bort såsom också tornfalksholen vid kanten av ängen. Då sorkläget är dåligt riktas tornfalkens predationstryck mot ängen och viken, vilken också är ett viktigt födosöksområde för bergandens ungar.
- Synnerstberget: rönnen tas bort.
- Fletan: Alla träd tas bort (kråkan häckande i dungen och förstörde alla ejderböns nära dungen 2020).

Rönnskär

- Hägrund: Större träd bort, buskarna får lämna.
- Skrakagrynnan: de största 4 rönnarna tas bort.
- Medelbådan: alla träd tas bort.
- Lågbådan: tallen tas bort, övrigt får bli kvar.
- Pärongrynnan: rönnen tas bort.
- Gästgivargrund: rönnen tas bort.

Träden avlägsnas efter avslutad häckning. De träd och kvistar som fälls förs bort för att inte påverka områdets värden.

I övrigt vore det också viktigt att ta bort små rovdjur, men det kan inte utföras inom ramarna för detta projekt utan verkställs inom Forststyrelsens övriga verksamhet.

Konsekvensbedömning

Norrskär

Borttagning av träd:

Revet och Synnerstberget har i sin helhet klassats tillhöra Natura 2000 naturtypen 1620 Boreala skär och småöar i Östersjön. I bedömningen konstateras att denna naturtyp är viktig som häckplats för fåglar, att öppna klippor dominerar och träd ofta saknas eller är få. Borttagning av de rönnar som föreslås torde inte påverka representativiteten negativt, men däremot bibehålla dess funktion som häckplats för fåglar.

Dungen på Fletan har inte klassats vara någon Natura 2000-naturtyp. Omgivande stränder har klassats tillhöra 1230 vegetationsklädda havsklippor längs Östersjökusten. Borttagning av träd torde inte påverka representativiteten eller förekomsten av Natura 2000-naturtyp.

Borttagning av trån kommer att påverka landskapsbilden. Innan detta genomförs bör åtgärden förankras med områdets användare.

Borttagning av korpens bo och tornfalksholken:

Borttagning av korpens bo och tornfalksholken påverkar inte Natura 2000-naturtyper. Korpets bo ligger på taket till en av byggnaderna vid fyren, på ett område som inte klassats tillhöra någon Natura 2000-naturtyp. Varken korpen eller tornfalken är rödlistade eller ingår i habitatdirektivets bilaga 1. Att avlägsna tornfalksholken kan leda till att arten inte hittar lämpliga häckningsområden på ön, men då detta område har högt värde som häckningsområde för många arter, däribland hotade såsom berganden, är det nödvändigt att försöka minska predationstrycket som uppstår genom att konstgjorda boplatser för predatorerna tas bort. Bona avlägsnas efter avslutad häckning för att inte orsaka störning under häckningsperioden.

Rönnskär

Borttagning av träd:

Häggrund: stranden kring Häggrund har klassats tillhöra 1220 Stenstränder medan öns inre delar inte tillhör någon Natura 2000-naturtyp. Borttagning av trån torde inte påverka områdets naturvärden negativt.

Skrakagynnan, Medelbådan och Lågbådan: öarna har klassats tillhöra 1220 stenstränder samt 1630 strandängar. De delar där träd växer ingår inte i någon Natura 2000-naturtyp. Borttagning av träden torde inte påverka områdets naturvärden negativt.

Pärongrynnan och Gästgivargrund: öarna tillhör i sin helhet 1620 Boreala öar och skär i Östersjön, borttagning av träd torde inte påverka naturvärdena negativt.

Borttagning av träd har dock en landskapsmässig påverkan och bör förankras med områdets användare innan åtgärderna vidtas.

På områdena förekommer en rik fågelfauna och även hotade arter har påträffats. De åtgärder som görs bör enligt gjord bedömning inte påverka någon art negativt (förutom de arter som åtgärderna riktas emot), utan effekten förväntas vara positiv.

Uppföljning

Kartering av häckande fåglar görs igen 2023 eller 2024 för att följa upp effekten av åtgärderna.

Työkohteraportit

Työkohteen nimi:	CoastNetLife Lintuluotojen kunnostus Merenkurkun saaristo Norrskär	Puistoalue:	634- Rannikko
Numero:	5315	Vuosi:	2020
Laatija:	anetteba	Tila:	2- Työkohteen= käytännön toteutustavan suunnittelu kesken
Yksikkö	Tavoite	Pinta-ala (ha)	
	16- 16 - Avoimen rantaympäristön hoito	16,35	
	21- 21 - Muu tavoite	7,35	
		0	

Suunnitellut toimenpiteet

Toimenpide	Selite	Toteutusala (ha)
965	Puuston poisto	16,35
999	Muu luonnonsuojelutyö	7,35
Toteutusala yhteensä, ha		23,70
Rakenne	Selite	

Toteutetut toimenpiteet

Toimenpide	Selite	Toteutusala (ha)
Toteutusala yhteensä, ha		
Rakenne	Selite	

Suunniteltujen ja toteutettujen toimenpiteiden yhteenlaskettu toteutusala (ha)	23,70
---	--------------

Työmaaohjeet

Fletan - kaikki puut pois (täytyy ensin olla varmistettu mökinomistajan kanssa)
Synnerstberget: Pihlaja pois
Revet: pihlaja pois
Västra Norrskär: korpinpesän poisto sekä tuulihaukan pöntön poisto (biotooppikuvio 11, armeijan saunan seinästä)

Suoritetaan toimenpiteet pesimäkauden loputtua (elokuussa)
Yöpyminen mahdollista Norrskärin asemassa
Norrskär intresseförening hakee polttopuut pois, jätetään vain rannalla. Yhteyshenkilö Lasse Skog.
Risut poltetaan mahdollisuuksien mukaan.

Turvallisuusohjeet

Työkohteen nimi:	CoastNetLife Lintuluotojen kunnostus Merenkurkun saaristo Rönnskär	Puistoalue:	634- Rannikko
Numero:	5287	Vuosi:	2020
Laatija:	carinaja	Tila:	2- Työkohteen= käytännön toteutustavan suunnittelu kesken
Yksikkö	Tavoite	Pinta-ala (ha)	
	16- 16 - Avoimen rantaympäristön hoito	30,51	
		0	

Suunnitellut toimenpiteet

Toimenpide	Selite	Toteutusala (ha)
965	Puuston poisto	30,51
Toteutusala yhteensä, ha		30,51
Rakenne	Selite	

Toteutetut toimenpiteet

Toimenpide	Selite	Toteutusala (ha)
Toteutusala yhteensä, ha		
Rakenne	Selite	

Suunniteltujen ja toteutettujen toimenpiteiden yhteenlaskettu toteutusala (ha)	30,51
---	--------------

Työmaaohjeet

Häggrund: isot puut pois, pensaat saa jäädä.
 Skrakagrynnan: Poistetaan neljä isointa pihlajaa.
 Medelbådan: Kaikki puut pois.
 Lågbådan: Mänty pois, muut saa jäädä.
 Pårongrynnan: Pihlajan poisto.
 Gästgiversgrund: Pihlajan poisto.

Toimenpiteet suoritetaan pesimäkauden loputtua (elokuussa).
 Yöpyminen mahdollista Fälskåretillä.
 Mahdollisuuksien mukaan viedään polttopuut Fälskåretille Solruttenin käyttöön. Jos ei ole mahdollista viedä, otetaan heihin yhteyttä.
 Risut poltetaan saarella jos mahdollista.

Luontoarvojen vaikutusten arviointi on liitteenä. Toimet eivät vaikuta haitallisesti Natura 2000 perustana oleviin luontotyyppeihin tai lajeihin, eikä Natura 2000 arvioita tarvita.

Turvallisuusohjeet

Bilagor

Bilaga 1. Antti Below & Erkki Virolainen, Väliraportti 2020 laskennoista